

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Asan/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 2015200664
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2015200664.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Marty Molnárovej, v právnej veci žalobcu: ELEHOTEL s.r.o., IČO: 45 485 569, so sídlom ul. M. Waltariho 7097/3, Piešťany, zast.: JUDr. Tomáš Klieštenec, advokát, so sídlom ul. M. Waltariho 7, Piešťany, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu č. OPS/BEZ/2015/3670, O-239/2015 zo dňa 23. júna 2015, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/92/2015-49 zo dňa 28. júna 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/92/2015-49 zo dňa 28. júna 2016 p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým žalovaný zamietol jeho odvolanie podané proti rozhodnutiu Inšpektorátu práce Trnava č. R38/2015/SE zo dňa 30.03.2015 a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán uložil žalobcovi pokutu vo výške 2.000 Eur za porušenie povinností vyplývajúcich z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a/ štvrtý bod zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) s poukazom na zistenie, že žalobca využíval odo dňa 06.02.2014 do dňa 06.03.2014 závislú prácu fyzickej osoby C. V., ktorá ju vykonávala pre žalobcu ako asistentka predaja. S uvedenou osobou mal žalobca uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 06.02.2014, ale podľa § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) nesplnil prihlasovaciu povinnosť voči sociálnej poisťovni, čím porušil § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (ďalej

len „zákon č. 82/2005 Z.z.“).

II.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že u žalobcu bola vykonaná inšpekcia práce zameraná na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania, o výsledku ktorej bol spísaný Protokol č. ITA-32-64-1.2/P-A24, 28-14 zo dňa 28.11.2014. Kontrolou bolo zistené, že žalobca ako zamestnávateľ využíval závislú prácu fyzickej osoby C. V., pri vykonávaní druhu práce - asistent predaja, s ktorou mal uzatvorenú pracovnú zmluvu zo dňa 06.02.2014, podľa ktorej menovaná zamestnankyňa vykonávala prácu u žalobcu od 06.02.2014, ale kontrolou v systéme poisťencov sociálnej poisťovne bolo zistené, že túto zamestnankyňu do systému prihlásil až dňa 06.03.2014, a tak si žalobca nespĺnil oznamovaciu povinnosť podľa osobitného predpisu a konal v rozpore s § 3 ods. 2 a § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z., keď v čase od 06.02.2014 do 06.03.2014 do 09.38 hod. nelegálne zamestnával zamestnankyňu C. V..

Inšpektorát práce Trnava listom zo dňa 26.02.2015 oznámil žalobcovi začatie správneho konania o uložení pokuty, ku ktorému oznámeniu sa žalobca vyjadril listom zo dňa 13.03.2015, v ktorom zistený nedostatok odôvodňoval chybou audítorskej spoločnosti, ktorá mala komunikovať so sociálnou poisťovňou, táto prihlasovala zamestnancov, zistená chyba sa stala po prvýkrát, keď zrejme došlo nedopatrením k nesprávnemu odpísaniu dátumu nástupu do práce zamestnanca z pracovnej zmluvy. Žalobca hneď po zistení tohto nedostatku dňa 04.06.2014 odvody do sociálnej poisťovne za túto zamestnankyňu za príslušné obdobie zaplatil, čím nedošlo k žiadnemu úniku na odvodoch, či inej škode na strane sociálnej poisťovne, uvedená zamestnankyňa u žalobcu naďalej pracuje a sú za ňu riadne hradené všetky odvody.

Podľa názoru krajského súdu bolo v konaní správnym orgánom jednoznačne preukázané, že zamestnankyňa C. V. bola do registra sociálnej poisťovne prihlásená nie v deň jej nástupu do práce, ktorým bol deň 06.02.2014, ale až dňa 06.03.2014, čo žalobca nepopieral. K námietke žalobcu, podľa ktorej správny orgán nezisťoval, či v tomto období skutočne vykonávala dohodnutý druh práce, či sa nezúčastňovala prípadných školení, krajský súd poukázal na to, že pracovnoprávny vzťah medzi žalobcom a uvedenou zamestnankyňou bol pracovnou zmluvou jasne deklarovaný a ak by v tomto mesačnom období nevykonávala priamo činnosť asistentky predaja, ale prípadne absolvovala školenia, ide o činnosť, ktorá je vykonávaná v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto argumenty žalobcu v tomto smere krajský súd považoval za nepodstatné.

Dôvodil, že existencia pracovnoprávneho vzťahu bola jednoznačne preukázaná, a tak mala byť splnená i povinnosť prihlásiť túto zamestnankyňu do registra poisťovne. Odkaz žalobcu na formálnu chybu, ktorú po uplynutí jedného mesiaca napravil a ktorú ani priamo nespôsobil žalobca, ale ním poverený iný subjekt, nemôže byť podľa názoru krajského súdu akceptovateľným žalobným dôvodom pre vyhovenie žalobe práve s poukazom na zákonom danú objektívnu zodpovednosť za správny delikt, kedy sa neposudzuje, či šlo o zavinené alebo nezavinené konanie. Krajský súd nepovažoval ani nevypočutie uvedenej zamestnankyne správnym orgánom za taký nedostatok, ktorý by zakladal dôvod pre zrušenie uvedeného rozhodnutia práve v súvislosti s tým, že prvostupňový správny orgán si v rámci vykonávanej inšpekcie zabezpečil dostatok listinných dôkazov, ktoré ním zistené závery žiadnym spôsobom nespochybnili a ktoré zistenia žalobca ani v priebehu správneho konania nenamietal.

Krajský súd mal za to, že skutkové zistenia zadovážené správnym orgánom, ktoré sú obsahom administratívneho spisu, sú dostatočné pre ustálenie záveru, podľa ktorého sa žalobca dopustil zákazu nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z., keď zamestnankyňu, s ktorou mal uzatvorený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce, neprihlásil do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodku najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca včas, ale až po uplynutí jedného mesiaca, čo vzhľadom na pomerne dlhý časový úsek, ktorý uplynul od uzatvorenia pracovnej zmluvy s príslušnou zamestnankyňou do jej prihlásenia do registra, jednoznačne preukazuje nelegálne zamestnávanie fyzickej osoby žalobcom. Žalobca sa síce svojou obranou snažil negovať záver o žalovanom vyslovenom porušení zákona č. 82/2005 Z.z., ale podľa názoru krajského súdu tak konanie žalovaného, ako aj konanie prvostupňového

správneho orgánu nemožno hodnotiť ako šikanózne práve z hľadiska posúdenia účelu samotného zákona č. 82/2005 Z.z. Zo strany správnych orgánov podľa krajského súdu nedošlo iba k formálnemu prístupu k zákonu bez aplikovania jeho materiálnej podstaty. Krajský súd rešpektoval potrebu hľadania vôle zákonodarcu v spojení s účelom, pre ktorý bola daná norma prijatá, k čomu slúži teleologický výklad zákona, ale práve s dôrazom na spoločenské a ekonomické podmienky mal za to, že výklad práva tak, ako bol urobený zo strany žalovaného, zodpovedá aktuálnym podmienkam, ktoré sa na trhu práce objavujú, kedy práve cieľom žalovaného musí byť odstraňovanie nelegálnej práce. Zistený nedostatok, ktorý označoval žalobca iba za formálny a nepatrný, k čomu krajský súd zdôraznil, že trval po dobu jedného mesiaca, krajský súd nemohol vyhodnotiť ako nepatrné pochybenie, ktoré žalobca okamžite odstránil.

K námietke súvisiacej s výškou udelenej pokuty krajský súd poukázal na to, že sa jedná o spodnú hranicu uloženej pokuty, ktorú zákon pripúšťa a ktorá vyplýva z § 19 ods. 2 písm. a/ zákona o inšpekcii práce a ktorá tak nemohla byť udelená v nižšej výške.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, ktoré bolo označené ako kasačná sťažnosť a v ktorom žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a napadnuté rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2015/3670, O-239/2015 zo dňa 23.06.2015 zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie, eventuálne napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zastával názor, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

Poukázal na závery krajského súdu o tom, že existencia pracovnoprávneho vzťahu bola jednoznačne preukázaná, a tak mala byť splnená aj povinnosť prihlásiť uvedenú zamestnankyňu do registra sociálnej poisťovne. V tejto súvislosti však namietal, že krajský súd nevzal do úvahy skutočnosť, podľa ktorej existencia pracovnoprávneho vzťahu ešte nezakladá povinnosť zamestnávateľa prihlásiť zamestnanca do registra poisťovne. Táto zamestnávateľovi vzniká až pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, pričom uvedené situácie nemusia začať súčasne. Podľa žalobcu zo skutkových zistení nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, kedy zamestnankyňa skutočne začala vykonávať pracovnú činnosť v zmysle pracovnej zmluvy.

Ďalej žalobca zastával názor, že v konaniach zisťovania správneho deliktu, rozhodovania o vine páchatel'a za spáchanie deliktu a ukladaní sankcie zaň na základe analógie legis treba postupovať v súlade so zásadami trestnoprávnej zodpovednosti a v zmysle právnej úpravy v zákone č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej len „zákon o priestupkoch“) alebo Trestného zákona. V samotnom konaní je nutné vychádzať z právnej úpravy zákona o priestupkoch, a teda v prípade, ak sa jedná o priestupok, správny orgán v prvom stupni bol povinný uskutočniť ústne pojednávanie v predmetnej veci, čo však splnené nebolo.

Dôvodil, že zákon č. 82/2005 Z.z. má za cieľ odhaliť, zakázať a postihnúť také prípady, keď medzi zamestnancom a zamestnávateľom neexistuje pracovnoprávny vzťah založený pracovnou zmluvou alebo dohodou a zamestnávateľ neprihlási zamestnanca do sociálnej poisťovne, aby sa tak vyhol plateniu poistného, nie trestať drobné formálne pochybenia. To znamená, že účelom uvedeného zákona je podľa žalobcu zabrániť zamestnávaniu ľudí „načierno“ a nie trestanie zamestnávateľa za drobné administratívne pochybenia bez vzniku škody, ktoré navyše zamestnávateľ sám napravil, a to ešte niekoľko mesiacov pred začatím predmetnej kontroly. Zdôraznil, že výklad zákona nesmie byť formálny, ale musí byť materiálny. Podľa názoru žalobcu je s osobitnou starostlivosťou potrebné vyhodnotiť intenzitu a závažnosť predmetného porušenia, ako aj ohrozenie chránených záujmov. Mal za to, že v tomto prípade sa o nelegálne zamestnávanie nemôže jednáť tak, ako to predpokladá účel a zmysel zákona č. 82/2005 Z.z., a to ani vtedy, ak konanie žalobcu vykazuje niektoré formálne znaky. Tento názor žalobca podporil

poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/51/2011 zo dňa 22.08.2012, v ktorom najvyšší súd okrem iného vyslovil právny názor, že „účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní je ochrana pracovného trhu pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním v materiálnom zmysle, a preto i prístup k zákonu musí byť materiálny a nie formálny“.

Žalobca zároveň zdôraznil, že výklad zákona č. 82/2005 Z.z. musí byť v súlade s ďalšími zákonmi, ako napr. zákon o priestupkoch, nakoľko sa v danom prípade jedná o správne trestanie. Poukázal na to, že jeho konanie nebolo konaním porušujúcim alebo ohrozujúcim spoločenský záujem, pričom nestačí naplnenie formálnych znakov, ale jeho konanie musí dosiahnuť vyšší stupeň závažnosti pre spoločnosť. Ak materiálny znak správneho deliktu chýba, hoci formálne znaky sú splnené, nejde podľa názoru žalobcu o správny delikt. V tejto súvislosti žalobca poukázal na požiadavku ústavno-konformného výkladu zákona, ktorý je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Zároveň s poukazom na čl. 152 ods. 4 Ústavy SR uviedol, že obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona a cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje.

Žalobca ďalej namietal, že uloženie pokuty podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce je neprímerane prísne, nakoľko všetky odvody za zamestnanca boli uhradené a jednalo sa výlučne o formálnu chybu, pričom nikomu nebola spôsobená žiadna škoda. Odvody do sociálnej poisťovne za zamestnankyňu C. V. za obdobie od 06.02.2014 do 06.03.2014, teda od začiatku trvania pracovnoprávneho vzťahu žalobca uhradil, na základe čoho nebol sociálnej poisťovni spôsobený žiadny únik na odvodoch ani žiadna iná škoda. Poukázal na to, že si riadne plní všetky svoje povinnosti vyplývajúce z platných právnych predpisov počas celého obdobia podnikania. Preto mal za to, že v jeho prípade je nutné prihliadnuť na závažnosť a intenzitu porušenia právnych predpisov, pričom táto bola nepatrná. Zdôraznil, že sa nikdy nedopustil žiadnej podobnej chyby, všetci jeho zamestnanci boli vždy riadne prihlásení do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia a všetky odvody boli riadne uhradené.

Okrem uvedeného zastával názor, že v jeho prípade nebol dostatočne zistený skutkový stav. V tejto súvislosti dôvodil, že zo skutkových zistení musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, kedy uvedená zamestnankyňa skutočne začala vykonávať pracovnú činnosť v zmysle pracovnej zmluvy, s čím sa žalovaný nemal dostatočne zaoberať. Zdôraznil, že žalovaný nijakým spôsobom nerozlišuje medzi pojmom „nástup do práce“ a pojmom „začatie výkonu práce“, ktoré pojmy nie sú totožné a aj ich časové ohraničenie nemusí byť rovnaké. Konštatovanie žalovaného ohľadom objektívnej zodpovednosti sa podľa názoru žalobcu nedá v jeho prípade aplikovať a takýto výklad zákona je vo vzťahu k žalobcovi neprímerane prísny a v rozpore s účelom a cieľom zákona. Uvedenými skutočnosťami sa krajský súd podľa žalobcu nezaoberal.

Záverom žalobca poukázal na právnu úpravu sankčnej moderácie, ktorý oprávňuje správny súd dokonca upustiť od uloženia sankcie, ak účel správneho trestania možno dosiahnuť samotným prejednaním veci, čo by v prípade žalobcu bolo najmä vzhľadom na zanedbateľnú závažnosť a intenzitu porušenia právnych predpisov spočívajúceho výhradne v administratívnom pochybení žiadúce a primerané. Namietal tiež, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho námietkou týkajúcou sa rozporu jednotlivých ustanovení týkajúcich sa nelegálneho zamestnávania, ako aj správny deliktov súvisiacich s porušením zákazu nelegálneho zamestnávania s európskymi smernicami, ktoré sú pre Slovenskú republiku záväzné.

IV.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu súhlasil s napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Trnave a s vysloveným právnym záverom sa stotožňoval.

V.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb

v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods.1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31. januára 2019 podľa § 156 ods.1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP (§ 247 ods. 1 OSP).

Úlohou krajského súdu bolo preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného a posúdiť, či tento vo vzťahu k žalobcovi postupoval v súlade so zákonom, keď potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. R38/2015/SE zo dňa 30.03.2015, ktorým bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2.000 Eur za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania.

Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 85/2005 Z.z. (v znení účinnom od 01.01.2014 do 17.06.2016) nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 85/2005 Z.z. (v znení účinnom od 01.01.2014 do 17.06.2016) právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

Podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom od 01.01.2014 do 30.06.2014) zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c).

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ štvrtý bod zákona o inšpekcii práce inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

Podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2.000 Eur do 200.000 Eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5.000 Eur.

VI.

Účelom zákona č. 82/2005 Z.z. je okrem iného vymedziť nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanoviť zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Jednoznačne pritom zákon rozlišuje nelegálne zamestnávanie. Pokiaľ zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. považuje za nelegálne zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, také zamestnávanie fyzickej osoby, ktoré je založené na využívaní závislej práce tejto fyzickej osoby a zamestnávateľ má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného zákona - Zákonníka práce, a nesplnil si oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu, ktorým je právna úprava obsiahnutá v § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení a ktorá predpokladá prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodku najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, je pre posúdenie včasnosti splnenia si povinnosti prihlásenia do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodku, ako základného predpokladu pre ustálenie záveru nelegálneho zamestnávania, zistenie začiatku výkonu činnosti zamestnanca. Rozhodujúcou okolnosťou pre posúdenie porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania je teda moment začiatku výkonu činnosti zamestnanca.

Odvolací súd z pracovnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom ako zamestnávateľom a p. C. V. ako zamestnancom dňa 06.02.2014 zistil, že tento deň je uvedený ako deň začiatku pracovného pomeru, kde je v poznámke pod č. 1 uvedené, že pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy vzniká dňom, ktorý bol dohodnutý ako deň nástupu do práce. Keďže osobitné ustanovenie o nástupe do práce v pracovnej zmluve absentujem, z uvedeného možno vyvodiť, že nástup zamestnankyne do práce bol v zmysle pracovnej zmluvy zo dňa 06.02.2014 dohodnutý práve na tento deň. Z registračného listu fyzickej osoby vyplýva, že za čas rozhodujúci pre prihlásenie zamestnankyne do registra sociálnej poisťovne je považovaný deň 06.03.2014 o 09:38 hod. Tento dátum registrácie žalobca ani nepopieral. Rozporoval však deň začiatku výkonu činnosti uvedenej zamestnankyne. Odvolací súd sa na tomto mieste stotožňuje so záverom krajského súdu v tom, že menovaná zamestnankyňa začala vykonávať pracovnú činnosť podľa pracovnej zmluvy v deň nástupu do práce, t. j. 06.02.2014, o čom svedčí aj prezenčná listina p. C. V. za mesiac 02/2014, z ktorej vyplýva, že menovaná zamestnankyňa odpracovala dňa 06.02.2014 11,5 hod. (od 11:00-23:00 hod). Je pritom irelevantné, či v tento deň, alebo akýkoľvek iný deň predchádzajúci jej prihláseniu do registra sociálnej poisťovne, absolvovala napríklad povinné školenia a nevykonávala činnosť dohodnutú v pracovnej zmluve ako asistentka predaja. Okrem toho odvolací súd poukazuje na argumentáciu žalobcu v priebehu správneho konania (vyjadrenie k začatiu správneho konania) v tom zmysle, že k oneskorenému prihláseniu zamestnankyne došlo v dôsledku administratívnej chyby mylným prepisom dátumu. To znamená, že žalobca už v priebehu správneho konania uznal, že zamestnankyňu neprihlásil včas. Odvolací súd preto obranu žalobcu v tomto smere považuje za účelovú s cieľom zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt.

Princíp legality (zákonnosti) zakotvený v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky znamená, že viazanosť štátu právom sa musí uplatňovať jednak v oblasti viazanosti štátu s ústavou, ústavnými zákonmi a zákonmi, ako aj v oblastiach ich vykonávania orgánmi štátnej správy, ktoré musia zásadne postupovať len na základe zákonov a v ich medziach. V oblasti administratívneho trestania a ukladania správnych sankcií princíp legality zaväzuje správne orgány, aby dôsledne dodržiavali premisu, že nikto nebude potrestaný inak, ako z dôvodu a spôsobom, ktorý stanovuje platný zákon. Administratívne trestanie má trestnoprávny charakter i podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Preto pri absencii procesného predpisu, ktorý by upravoval zásady správneho trestania treba vychádzať z Ústavy

SR (čl. 50) a analogicky aj z Trestného zákona (vid' rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/55/2014 zo dňa 26.11.2015).

Odvolací súd poukazuje na to, že správne delikty právnických osôb sú postihované bez ohľadu na zavinenie, nakoľko zavinenie nie je pojmovým znakom správneho deliktu právnickej osoby. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie (vid' rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/230/2015 zo dňa 25.01.2017). Subjektom deliktu je právnická osoba spôsobilá na protiprávne konanie (tzv. deliktuálna spôsobilosť, ktorá je spojená s jej vznikom a existenciou). Z toho vyplýva záver, že žalobca zodpovedá za porušenie povinnosti založenej na objektívnej zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti ospravedlňujúce, resp. vysvetľujúce nesplnenie povinnosti (v tomto prípade vyplývajúcej z § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení) nemajú právny význam pri otázke zodpovednosti za toto porušenie, teda ani žalobcom namietané pochybenie (opomenutie) auditorskej spoločnosti.

Odvolací súd súhlasí s názorom žalobcu, ktorý bol vyslovený aj v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/51/2011 zo dňa 22.08.2012, že zákon č. 82/2005 Z.z. je z hľadiska jeho účelu potrebné vykladať v materiálnom zmysle, nie formálnom. Nemôže sa však stotožniť s názorom žalobcu, že jeho konaniu, ktorým mal naplniť skutkovú podstatu správneho deliktu, chýba materiálny základ, keďže ide len o formálne pochybenie. Predovšetkým z dôvodu, že protiprávny stav (absencia prihlásenia zamestnankyne do registra sociálnej poisťovne) trval jeden celý mesiac, pričom to, či žalobca odstránil svoje pochybenie sám a zároveň všetky odvody doplatil, v kontexte uvedeného nemá žiadny význam. Odvolací súd na tomto mieste opätovne zdôrazňuje, že na správne trestanie sa analogicky aplikujú zásady Trestného zákona, za správny delikt sa však nepovažujú priestupky, ktoré majú osobitnú právnu úpravu v zákone č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. Uvedené dáva odpoveď aj na námietku žalobcu ohľadom neuskutočnenia ústneho pojednávania. Na konanie o správnom delikte zákazu nelegálneho zamestnávania sa podľa § 21 ods. 3 zákona o inšpekcii práce vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. Správny poriadok), ktorý v § 21 ods. 1 upravuje povinnosť správneho orgánu nariadiť ústne pojednávanie len v tom prípade, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, prípadne ak to ustanovuje osobitný zákon. Ani zákon o inšpekcii práce a ani zákon č. 82/2005 Z.z. nestanovujú povinnosť správneho orgánu nariadiť pri prejednávaní správneho deliktu porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania ústne pojednávanie, a preto bolo na úvahe správnych orgánov v prípade žalobcu zväziť, či nariadenie ústneho pojednávania vyžaduje povaha veci. Aj podľa názoru odvolacieho súdu toto nutné nebolo, nakoľko obsahom administratívneho spisu je dostatok podkladov pre vyvodenie záveru o zodpovednosti žalobcu za spáchaný správny delikt podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce v spojení s § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. To zároveň znamená, že zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi bolo na prijatie uvedeného záveru dostatočné.

Odvolací súd sa námietkou žalobcu ohľadom sankčnej moderácie správneho súdu nezaoberal, nakoľko táto je upravená v SPP a konanie o žalobe žalobcu, ako aj o odvolaní (vid' dôvody nižšie), je vedené podľa priatej časti OSP. Napriek tomu dáva odvolací súd do pozornosti ustanovenie § 198 ods. 2 SSP, podľa ktorého správny súd môže podľa odseku 1 (zmeniť druh alebo výšku sankcie, prípadne upustiť od uloženia sankcie) rozhodnúť len tak, ako mohol podľa osobitného predpisu rozhodnúť orgán verejnej správy. Keďže v danom prípade zákon o inšpekcii práce v § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 ukladá povinnosť správnomu orgánu uložiť za spáchaný správny delikt pokutu v minimálnej výške 2.000 Eur, argumentácia žalobcu je preto v tejto súvislosti nedôvodná. Za nedôvodnú považuje odvolací súd aj námietku žalobcu o rozpore jednotlivých ustanovení týkajúcich sa nelegálneho zamestnávania, ako aj správny deliktov súvisiacich s porušením zákazu nelegálneho zamestnávania, s európskymi smernicami, ktoré sú pre Slovenskú republiku záväzné, s ktorou sa krajský súd nemal vysporiadať. Vzhľadom na absenciu bližšej argumentácie a špecifikácie v čom a aké ustanovenia právnych predpisov by mali byť v rozpore s akými európskymi smernicami sa odvolací súd, podobne ako krajský súd, touto námietkou nezaoberal.

Odvolací súd konštatuje, že žalobca v odvolaní neuviedol také skutočnosti, ktoré by spochybňovali

vecnú správnosť výroku rozsudku krajského súdu, ani také právne relevantné námietky, s ktorými by sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nebol dostatočne vysporiadal. Najvyšší súd tiež nezistil procesné vady, ktoré by samy o sebe boli dôvodom pre zrušenie rozhodnutia Krajského súdu v Trnave.

Keďže podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd o otázkach, ktoré boli dôvodom podaného odvolania, nerozhodol svojvoľne a nezákonne a keďže najvyšší súd nezistil dôvod na zmenenie alebo zrušenie napadnutého rozsudku, považujúc jeho odôvodnenie za logické, jasné a zrozumiteľné a nezistil v tomto rozhodnutí žiaden rozpor so zákonom, rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, žalovanému náhrada trov konania neprináleží zo zákona.

Záverom najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že aj napriek tomu, že odvolanie žalobcu proti rozsudku krajského súdu bolo podané dňa 22.07.2016 a označené ako kasačná sťažnosť, t.j. odvolacie konanie bolo začaté už po účinnosti zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku, postupoval odvolací súd podľa ust. § 492 ods. 2 SSP z dôvodu, že rozsudok krajského súdu ešte nenadobudol právoplatnosť, preto nemohol súd posudzovať odvolanie žalobcu ako kasačnú sťažnosť a v konaní postupovať podľa Správneho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.